

Laitinen Marjo

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR

Lähtettäjä: Luoma Vesa-Matti [vesa-matti.luoma@gasum.fi]
Lähetetty: 13. helmikuuta 2012 14:19
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: Prokkola Janne
Aihe: Lausunto Töölön kirkon lisärakennukset
Liitteet: Topeliuksenkatu Töölönkirkko.pdf

Saapunut/Inkommit

13. 02. 2012

Dnro/Dnr

HEL 2011-004504

Tehtäväluokka
Uppgiftsklass

10 03 03

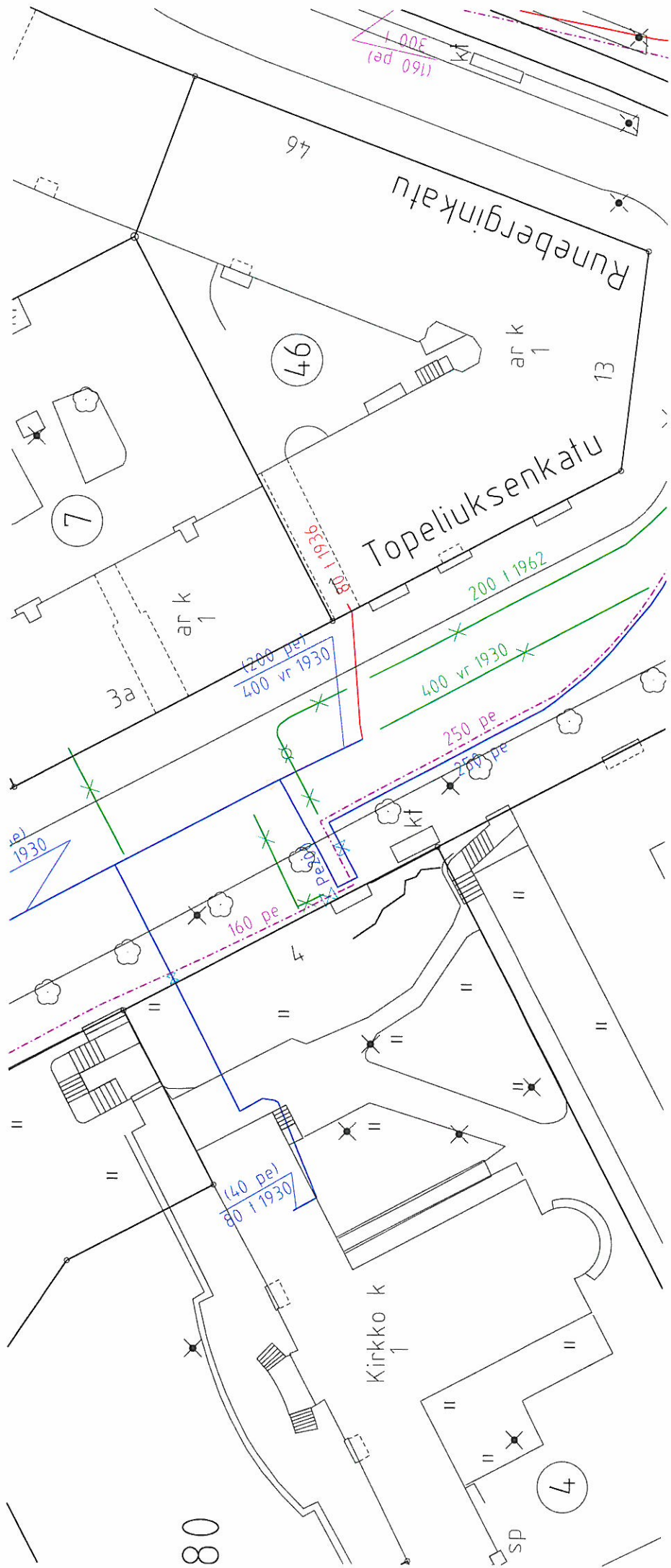
Moi,
ohessa näkyvät nykyiset maakaasuputkistot. Lila pistekatkoviiva käytössä oleva 4bar maakaasuputki, sininen käytössä oleva 20mbar maakaasuputki, vihreä käytöstä poistettu maakaasuputki. Nykyiseen kirkon keittiöön menee tällä hetkellä liittymä, joka täytyy ottaa huomioon rakennettaessa uutta. Jos maakaasuputkistoihin täytyy vielä tehdä muutoksia ne ovat normaalia laskutettavaa työtä.

Terveisin,

--

Vesa-Matti Luoma
Verkkomestari

Gasum Tekniikka Oy
Asentajankatu 5 B
00880 Helsinki
Tel. 020 447 8543
E-mail: Vesa-Matti.Luoma@gasum.fi
www.gasum.fi

160 pe
300 l

46

Runeberginkatu

ark 1

13

Topeliuksenkatu

7

ark 1

3a

1200 pe
400 vr 1930

200 | 1962

400 vr 1930

250 pe

250 pe

pe
1930

160 pe

4

140 pe
80 | 1930

Kirkko k

4

80

SP

Heinonen Jaana M

Lähettäjä: Wirman Sarianne [Sarianne.Wirman@helen.fi]
Lähetetty: 17. helmikuuta 2012 16:12
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Aihe: Ksv/ HEL 2011 - 004504
Liitteet: Töölön kirkon lisärakennukset, asemakaavan muutosehdotus (nro12059).pdf

Hei

Alla lausunto kaupunkisuunnittelulautakunnalle liittyen Ksv/ HEL 2011 - 004504 Töölön kirkon lisärakennukset, asemakaavan muutosehdotus (nro12059)

Ystävällisin terveisin
Sarianne Wirman
Johdon sihteeri
Helsingin Energia
00090 HELEN
Kampinkuja 2, Helsinki
Puh. 09 617 2511
GSM 050 559 1819
Fax 09 617 2002
sarianne.wirman@helen.fi
www.helen.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Helsingin kaupungin kirjaamo
kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Ksv/HEL 2011-004504
HSY:n Dnro 870/00/02/022/2011

3.1.2012

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
-5. 01. 2012	
Dnro/Dnr	HEL 2011-004504
Tahtiväluokka	10 03 03
Uppgiftsklass	

LAUSUNTO TÖÖLÖN KIRKON LISÄRAKENNUKSIA KOSKEVASTA ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUKSESTA (NRO 12059)

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt lausuntoa 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) korttelin 480 tonttia 4 ja puistoaluetta koskevasta asemakaavan muutosehdotuksesta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 1.11.2011 päivätyssä pöytäkirjassa todetaan asemakaavan muutosehdotuksesta mm. seuraavaa:

”Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakennusten rakentamisen kirkon ympärille kirkkoherranvirastoa sekä lasten- ja nuorten taloa varten. Uutta kerrosalaa tulee yhteensä 650 k-m². Kirkon suojelumerkintä muutetaan kirkkolain nojalla tehdyksi suojelumerkinnäksi. Tonttia kasvatetaan puistoalueelle 178 m², jotta olemassa olevat kirkon käytössä olevat kulkuyhteydet olisivat tontin puolella.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Muutosehdotus ei edellytä niiden siirtämistä.

Vesihuollon osalta HSY:n yhteyshenkilönä asiassa toimii alueinsinööri Saara Neiramo, p. 1561 3047.

Tuomo Heinonen
osastonjohtaja
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Tiedoksi

HSY:n kirjaamo

Yleis- ja elinkaarisuunnittelu/ Risto Seppänen

9.2.2012

1 (1)

Helsingin kaupungin kirjaamo
kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATIONSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
20. 02. 2012	
Dnro/Dnr	HEL 2011-004504
Tehtäväluokka	10 03 03
Uppgiftsclass	

Ksv/ HEL 2011 - 004504

TÖÖLÖN KIRKON LISÄRAKENNUKSET, ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS (NRO 12059)

Olemme tarkistaneet otsikossa mainitun asemakaavan ja asemakaavan muutoksen selostuksen.

Helsingin Energialla ja Helen Sähköverkko Oy:llä ei ole muutosehdotukseen huomautettavaa.

HELSINGIN ENERGIA

HELEN SÄHKÖVERKKO Oy

Seppo Ruuhonen
toimitusjohtaja

Risto Harjanne
toimitusjohtaja

15.11.2011

Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

**Taka-Töölön tontin 480/4, Topeliuksenkatu 4, asemakaavan
muutosehdotus nro 12059**

HEL 2011-004504 T 10 03 03

Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon sopiman työnjaon mukaisesti asemakaavan muutosehdotuksesta lausuu Museovirasto.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Postiosoite

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite

Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>
seo

Puhelin

+358 9 310 36630

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

10.1.2012

630/303/2011

Helsingin kaupungin kirjaamo
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kaupunkisuunnittelulautakunta
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
16. 01. 2012	
Dnro/Dnr	HEL 2011-004504
Tehtäväluokka	10 03 03
Uppgiftsklass	

VIITE / REFERENS

Lausuntopyyntöne 18.11.2011

ASIA / ÄRENDE

Lausunto Töölön kirkon lisärakennuksia koskevasta asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12059

Museovirasto on perehtynyt Töölön kirkon lisärakennuksia koskevaan asemakaavan muutosehdotukseen ja puoltaa sen hyväksymistä seuraavin perustein.

Asemakaavan muutosehdotus koskee 14. kaupunginosan Taka-Töölön korttelia 480, tonttia 4 ja puistoaluetta. Asemakaavan muutos tekee mahdolliseksi rakentaa uudisrakennukset kirkon molemmin puolin. Topeliuksenkadun varteen on suunnitteilla virastosiipi kirkkoherranvirastoa (400 k-m²) varten ja Välskärinkadun puolelle lasten ja nuorten kerhotalo (250 k-m²). Kirkon suojelumerkintä on muutettu kirkkolain mukaista suojelua osoittavaksi srk-1 -merkinnäksi. Tonttia on laajennettu puistoalueelle 178 m² verran siten, että kirkon käytössä olevat kulkureitit olisivat sen omalla tontilla.

Töölön kirkko ja Topeliuksen puisto ovat osa Taka-Töölön kerrostaloalueen valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä kuuluen Museoviraston laatimaan Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt -inventointiin (RKY 2009), joka on vahvistettu noudatettavaksi valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009. Yleiskaavassa alueella on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävän alueen lisämerkintä. Vuonna 1930 valmistunut arkkitehti Hilding Ekelundin suunnittelema kirkkorakennus on suojeltu voimassa olevassa, vuonna 1980 vahvistetussa asemakaavassa merkinnällä So. Töölön kirkko on suojeltu lisäksi kirkkohallituksen erillispäätöksellä 8.6.2004. Kirkkolain 14 luvun 2 §:n mukaan suojelun piiriin kuuluu kirkon ohella myös kirkkopihan.

Museoviraston lausunnossa 24.3.2010 puollettiin tontin täydennysrakentamista koskevaa hankesuunnitelmaa ja pidettiin mahdollisena toteuttaa kirkon molemmin puolin sijoittuvat uudisrakennukset. Samalla kuitenkin edellytettiin kaupunkikuvallisten vaikutusten arvioimista kaavamuutoksen yhteydessä. Lausunnossa todettiin esitettyjen uudisrakennusten sulkevan kirkon näkymisen viereisille kaduille, mitä virasto piti heikennyksenä nykytilanteeseen verrattuna.

Museovirasto on antanut 29.11.2010 lausunnon myös asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta. Lausunnossa on edelleen kiinnitetty huomiota mm. siihen, miten lisärakentaminen vaikuttaa kirkon näkyvyyteen ja kaupunkikuvalliseen asemaan etenkin jalkakäytäviltä katsoen. Kirkkosali ja sen kuoriapsidi on todettu vakiintuneeksi osaksi Topeliuksenkadun ja Välskärinkadun katukuvaa. Kirkkotontin ahtaammalle itäpuoliskolle, aivan Topeliuksenkadun reunaan suunnitellun lisärakennuksen kaupunkikuvallisia

vaikutuksia on edellytetty vielä tutkittavaksi vaihtoehtoisin, mittakaavaltaan pienimuotoisemmin, jalustamaisin tai muutoin vähemmän huomiota herättävin ratkaisuin, jotka ottaisivat kirkkorakennuksen aseman paremmin huomioon. Välskärinkadun varteen suunnitellun kerhotalon on sen sijaan todettu jo muodostavan kirkkorakennukseen nähden ja näkymien kannalta luontevan kokonaisuuden.

Tämän jälkeen asiasta on neuvoteltu Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston, Helsingin seurakuntayhtymän, Töölön seurakunnan, Arkkitehtuuritoimisto Käpy ja Simo Paavilainen Oy:n sekä Museoviraston edustajien välillä. Asemakaavan muutosehdotus vastaa neuvottelujen tulosta siten, että sen voi katsoa täyttävän valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet suojellun kirkkorakennuksen kaupunkikuvallisen merkityksen kannalta. Suunnitelma tontin täydennysrakentamiseksi on kehittynyt siten, että rakentaminen sopeutuu osaksi arvokasta kirkkoympäristöä ja valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä täydentäen kirkon kokonaisuutta pihapiireineen.

Topeliuksenkadun puoli on ollut suunnittelulähtökohdiltaan vaikea ratkaista. Nyt asemakaavamääräyksin edellytetty ja havainnekuivissa esitetty virastosiiven luonnonkivinen pohjakerros kuitenkin toimii nykyisen muuri- ja kalliopenkereen tavoin kirkkopihan jalustana. Ylemmän kerroksen keveä käsittely puolestaan tukee kirkon sijainnin ja luonteen hahmottamista. Kirkon srk-1 -merkinnän määräys on muutettu Museoviraston aiemmassa lausunnossa esitettyyn muotoon. Istutettavilta alueen osilta on kaavamääräyksessä aiheellisesti edellytetty historialliseen selvitykseen perustuvaa kunnostussuunnitelmaa, mikä edesauttaa alueen puistokokonaisuuteen liittyvän kallioketomaisen luonteen säilymistä. Museovirasto pitää hyvänä sitä, että suunnitelmissa aiemmin esiintyneestä ulkokatsomosta on luovuttu.

Yli-intendentti   Helena Taskinen

Intendentti   Elisa El Harouny

Tiedoksi: Kirkkohallitus
Keski-Uudenmaan maakuntamuseo
Helsingin seurakuntayhtymä
Töölön seurakunta

/EEL/LTU/MJO

2.2.2011

Helsingin kaupunki
Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite Lausuntopyyntö 18.11.2011

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJALAMO	
HELSINGFORS STADS REGISTRATIONS SKONTOR	
Saapunut/Inkommet	
- 6. 02. 2012	
Dnro/Dnr	HEL 2011-004504
Tehtäväluokka	10 03 03
Uppgiftsklass	

Lausunto Töölön kirkon lisärakennuksista, asemakaavan muutosehdotus

Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakennusten rakentamisen arkkitehti Hilding Ekelundin suunnitteleman Töölön kirkon ympärille kirkkoherranvirastoa sekä lasten- ja nuortentaloa varten. Kirkon suojelumerkintä muutetaan kirkkolain nojalla tehdyksi suojelumerkinnäksi. Tonttia kasvatetaan puistoalueelle, jotta olemassa olevat kulkuyhteydet olisivat tontin puolella.

Kaavan toteuttaminen vaikuttaa näkymiin Topeliuksenkadulla ja Välskärinkadulla. Lisärakennukset noudattavat Ekelundin alkuperäistä ajatusta Töölön kirkon hahmosta. Kaava-aineiston liitteenä on Ekelundin laatimia Töölön kirkon laajennussuunnitelmia sekä Arkkitehtuuritoimisto Käpy ja Simo Paavilaisen laatima havainnekuva uudisrakennuksesta Topeliuksenkadulta sekä pihasuunnitelma.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että asemakaavaehdotuksessa esitettyjen uudisrakennusten rakennusalojen sijoittelu ja vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema sekä määräys julkisivumateriaaleista antavat edellytykset valtakunnallisesti merkittävään Etu-Töölön kulttuuriympäristöön kuuluvan Töölön kirkon, puiston ja kaupunkikuvan huomioimiseen hallitulla tavalla. Töölön kirkolla on asianmukainen suojelumerkintä- ja määräys. Arvokas ympäristö asettaa arkkitehtisuunnittelulle korkeat tavoitteet.

Yksikön päällikkö Tarja Laine

Ylitarkastaja Henrik Wager

Asiaa hoitaa Henrik Wager, puh. 040 488 1669

TIEDOKSI

Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo, Kulttuuriympäristöyksikkö

UUDELY/ Brita Dahlqvist-Solin

Helsingin kaupunki, kirjaamo
Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

**Ympäristökeskuksen lausunto Taka-Töölön tontin 480/4,
Topeliuksenkatu 4, asemakaavan muuksesta**

HEL 2011-004504 T 10 03 03

Ympäristölautakunta on 13.12.2011 päättänyt, että lausunnon asiasta antaa ympäristökeskus.

Ympäristökeskuksella ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotuksesta.

Lisätiedot

Eeva Pitkänen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31517
eeva.pitkanen(a)hel.fi

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUS

Pekka Kansanen
ympäristöjohtaja